BİLDİRİLER KİTABI
PROOCEEDINGS BOOK

M YÖNETİMİ KONGRESİ

17th INTERNATIONAL CONGRESS ON EDUCATIONAL ADMINISTRATION

"Cumhuriyet'in 100. Yılında Eğitim Yönetimi Alanı ve Mesleği"

Educational Administration in the 100th Year of the Turkish Republic

7-9 Mart/March 2024

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ

İstanbul, Türkiye

www.eyedder.org.tr

17. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi-UEYK2024

7-9 Mart/March 2024

Bildiriler Kitabı

17th International Congress on Educational Administration

IEAC2024

Proceedings Book

17.

Kurullar

Prof. Dr. Hasan Şimşek
Bahçeşehir Üni
17. UEYK Başkanı

Prof. Dr. İbrahim Hakan Karataş
İstanbul Medeniyet Üni
17. UEYK Düzenleme Kurulu Başkanı

Düzenleme Kurulu
Doç. Dr. Murat Polat, Muş Alpaslan Üni
Doç. Dr. Mevlüt Kara, Gaziantep Üni
Doç. Dr. Emre Er, Yildiz Teknik Üni
Doç. Dr. Deniz Örücü, University Of Nottingham
Doç. Dr. Emre Sönmez, Gazi Üni
Dr. Öğr. Üyesi H. Hakan Çetinkaya, Başkent Üni
Dr. Öğr. Üyesi Murat Bülbül, İstanbul Medeniyet Üni
Arş. Gör. Dr. Feride Öksüz Gül, İstanbul Medeniyet Üni
Arş. Gör. İrem Demir Arici, Yildiz Teknik Üni
Murat Kuşçu, Milli Eğitim Bakanliği
Neriman Tekeli Hayiroğlu, Özel Yetev Okullari
Hilal Karaoğlan, Marmara Üni

17. UEYK Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdurrahman İlğan, İzmir Demokrasi Üni
Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen, Pamukkale Üni
Prof. Dr. Adnan Boyacı, Anadolu Üni
Prof. Dr. Ahmet Aypay, Nazarbayev Üni
Prof. Dr. Ahmet Duman, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Prof. Dr. Ahmet Üstün, Amasya Üni
Prof. Dr. Ali Sabancı, Akdeniz Üni
Prof. Dr. Ali Taş, Fatih Sultan Mehmet Üni
Prof. Dr. Ali Ünal, Necmettin Erbakan Üni
Prof. Dr. Ali Rıza Erdem, Pamukkale Üni
Prof. Dr. Ali Rıza Terzi
Prof. Dr. Asiye Toker Gökçe, Kocaeli Üni
Prof. Dr. Atıla Yıldırım, Necmettin Erbakan Üni
Prof. Dr. Aycan Çiçek Sağlam, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Prof. Dr. Aydın Balyer, Yıldız Teknik Üni
Prof. Dr. Ayşen Bakioğlu, Marmara Üni
Prof. Dr. Aytaç Göğüs, İstanbul Okan Üni
Prof. Dr. Bahri Aydın, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Prof. Dr. Binali Tunç, Mersin Üni
Prof. Dr. Burhanettin Dönmez, Başkent Üni
Prof. Dr. Çağlar Çağlar, Adıyaman Üni
Prof. Dr. Celal Tayyar Uğurlu, Hatay Mustafa Kemal Üni
Prof. Dr. Cem Tuna, Recep Tayyip Erdoğan Üni
Prof. Dr. Cemal Ergin Ekinci, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Prof. Dr. Cemalettin İpek, Ahi Evran Üni
Prof. Dr. Cemil Yücel, Eskişehir Osmangazi Üni
Prof. Dr. Cevat Elma, Ondokuz Mayıs Üni
Prof. Dr. Cihad Demirli, İstanbul Ticaret Üni
Prof. Dr. Coşkun Bayrak, Anadolu Üni
Prof. Dr. Ebru Oğuz, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üni
Prof. Dr. Emin Karip, Mudanya Üni
Prof. Dr. Emine Babaoğlan Çelik, Bozok Üni
Prof. Dr. Engin Arslanargun, Düzce Üni
Prof. Dr. Engin Karadağ, Akdeniz Üni
Prof. Dr. Ercan Yılmaz, Necmettin Erbakan Üni
Prof. Dr. Erdal Toprakçı, Ege Üni
Prof. Dr. Ergün Recepoğlu, Kastamonu Üni
Prof. Dr. Esmehan Ağaoğlu, Anadolu Üni
Prof. Dr. Fatih Bektaş, Kilis 7 Aralık Üni
Prof. Dr. Fatoş Silman, Uluslararası Kıbrıs Üni
Prof. Dr. Ferudun Sezgin, Gazi Üni
Prof. Dr. Fevziye Ayşe Balcı, Mersin Üni
Prof. Dr. Feyyat Gökçe, Bursa Uludağ Üni
Prof. Dr. Feyzi Uluğ, Gazi Üni
Prof. Dr. Figen Ereş, Gazi Üni
Prof. Dr. Güven Özdem, Giresun Üni
Prof. Dr. Habib Özkan, Gaziantep Üni
Prof. Dr. Hacı İsmail Arslantaş, Mersin Üni
Prof. Dr. Halil Işık, Van Yüzüncü Yıl Üni
Prof. Dr. Hasan Şimşek, Bahçeşehir Üni
Prof. Dr. Hasan Arslan , Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Prof. Dr. Hasan Basri Memduhoğlu, Siirt Üni
Prof. Dr. Hasan Hüseyin Aksoy, Ankara Üni
Prof. Dr. Hüseyin Şimşek, Ahi Evran Üni
Prof. Dr. Hüseyin Yolcu, Kastamonu Üni
Prof. Dr. İbrahim Kocabaş, Fatih Sultan Mehmet Üni
Prof. Dr. İbrahim Gül , Ondokuz Mayıs Üni
Prof. Dr. İbrahim Hakan Karataş, İstanbul Medeniyet Üni
Prof. Dr. İdris Şahin, Dokuz Eylül Üni
Prof. Dr. İlhan Günbayı, Akdeniz Üni
Prof. Dr. İlknur Ç. Maya, Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Prof. Dr. İmam Bakır Arabacı, Fırat Üni
Prof. Dr. İnayet Aydın, Ankara Üni
Prof. Dr. İrfan Erdoğan, Boğaziçi Üni
Prof. Dr. İsmail Aydoğan, Kırklareli Üni
Prof. Dr. Kamile Demir, Alanya Alaaddin Keykubat Üni
Prof. Dr. Kasım Karakütük, Ankara Üni
Prof. Dr. Kaya Yıldız, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Prof. Dr. Kazım Çelik, Pamukkale Üni
Prof. Dr. Kemal Kayıkçı, Akdeniz Üni
Prof. Dr. Kürşad Yılmaz, Kütahya Dumlupınar Üni
Prof. Dr. Mehmet Korkmaz, Gazi Üni
Prof. Dr. Mehmet Sincar, Gaziantep Üni
Prof. Dr. Mehmet Tomanbay, Ufuk Üni
Prof. Dr. Mehmet Üstüner, İnönü Üni
Prof. Dr. Mehmet Akif Helvacı, Uşak Üni
Prof. Dr. Mehmet Metin Arslan , Kırklareli Üni
Prof. Dr. Mesut Sağnak, Niğde Ömer Halis Demir Üni
Prof. Dr. Mualla Aksu, Akdeniz Üni
Prof. Dr. Muhamed Cevat Yıldırım, Van Yüzüncü Yıl Üni
Prof. Dr. Muhammed Turhan, Fırat Üni
Prof. Dr. Mukadder Boydak Ozan, Fırat Üni
Prof. Dr. Münevver Çetin , Marmara Üni
Prof. Dr. Murat Özdemir, Hacettepe Üni
Prof. Dr. Murat Taşdan, Kafkas Üni
Prof. Dr. Murat Gürkan Gülcan, Gazi Üni
Prof. Dr. Mustafa Bayrakcı, Sakarya Üni
Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Erciyes Üni
Prof. Dr. Mustafa Yavuz, Necmettin Erbakan Üni
Prof. Dr. Naciye Aksoy, Gazi Üni
Prof. Dr. Necati Cemaloğlu, Gazi Üni
Prof. Dr. Necmi Gökyer, Fırat Üni
Prof. Dr. Nedim Özdemir, Ege Üni
Prof. Dr. Nejat İra, Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Prof. Dr. Nezahat Güçlü, Bozok Üni
Prof. Dr. Niyazi Can, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni
Prof. Dr. Niyazi Özer, İnönü Üni
Prof. Dr. Nuri Baloğlu, Ahi Evran Üni
Prof. Dr. Oğuz Kutlu, Çukurova Üni
Prof. Dr. Onur Gözbaşı, Nuh Naci Yazgan Üni
Prof. Dr. Osman Titrek, Sakarya Üni
Prof. Dr. Pınar Y. Sarpkaya, Aydın Adnan Menderes Üni
Prof. Dr. Ramazan Yirci, Kahramanmaraş Sütçüimam Üni
Prof. Dr. Refik Balay, Ahi Evran Üni
Prof. Dr. Ruhi Sarpkaya, Aydın Adnan Menderes Üni
Prof. Dr. Rüyam Küçüksüleymanoğlu, Bursa Uludağ Üni
Prof. Dr. Sabri Çelik, Gazi Üni
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun, Başkent Üni
Prof. Dr. Sadık Kartal, Mehmet Akif Ersoy Üni
Prof. Dr. Sait Akbaşlı, Hacettepe Üni
Prof. Dr. Salih Paşa Memişoğlu, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Prof. Dr. Şefika Şule Erçetin, Hacettepe Üni
Prof. Dr. Selahattin Turan, Bursa Uludağ Üni
Prof. Dr. Selda P. Hüsrevşahi, Zonguldak Bülent Ecevit Üni
Prof. Dr. Semiha Şahin, Dokuz Eylül Üni
Prof. Dr. Şenay Sezgin Nartgün, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Prof. Dr. Servet Özdemir, Başkent Üni
Prof. Dr. Sevilay Şahin, Gaziantep Üni
Prof. Dr. Sıdıka Gizir, Mersin Üni
Prof. Dr. Şöheyda Göktürk, Kocaeli Üni
Prof. Dr. Soner Polat, Kocaeli Üni
Prof. Dr. Şükrü Ada, Bursa Uludağ Üni

Prof. Dr. Süleyman Göksoy, Düzce Üni
Prof. Dr. Temel Çalık, Gazi Üni
Prof. Dr. Tufan Aytaç, Ahi Evran Üni
Prof. Dr. Tuncay Akçadağ, Fatih Sultan Mehmet Üni
Prof. Dr. Tuncer Bülbül, Trakya Üni
Prof. Dr. Turgut Karaköse, Kütahya Dumlupınar Üni
Prof. Dr. Türkan Argon, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Prof. Dr. Türkay Tok, İzmir Demokrasi Üni
Prof. Dr. Türker Kurt, Gazi Üni
Prof. Dr. Vicdan Altınok, Gazi Üni
Prof. Dr. Yahya Altınkurt, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Prof. Dr. Yaşar Kondakçı, ODTÜ
Prof. Dr. Yasemin Kepenekci, Ankara Üni
Prof. Dr. Yelkin Diker Coşkun, Yeditepe Üni
Prof. Dr. Yusuf İnandı, Mersin Üni
Prof. Dr. Zuhal Topcu, Gazi Üni
Prof. Dr. Zülfü Demirtaş, Fırat Üni
Doç. Dr. Abbas Ertürk, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Doç. Dr. Abdullah Selvitopu, Karamanoğlu Mehmetbey Üni
Doç. Dr. Adil Çoruk, Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Doç. Dr. Ahmet Akbaba, Van Yüzüncü Yıl Üni
Doç. Dr. Ahmet Ayık, Atatürk Üni
Doç. Dr. Ahmet Kaya, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni
Doç. Dr. Ahmet Şahin, Alanya Alaaddin Keykubat Üni
Doç. Dr. Ahmet Faruk Levent, Marmara Üni
Doç. Dr. Akif Köse, Kahramanmaraş Sütçüimam Üni
Doç. Dr. Ali Aksu, Dokuz Eylül Üni
Doç. Dr. Ali Kış, İnönü Üni
Doç. Dr. Ali Özdemir, Marmara Üni
Doç. Dr. Ali Fuat Yaylacı, Kütahya Dumlupınar Üni
Doç. Dr. Alparslan Gözler, Erciyes Üni
Doç. Dr. Arslan Bayram, Artvin Çoruh Üni
Doç. Dr. Aydan Ordu, Pamukkale Üni
Doç. Dr. Ayhan Ural, Gazi Üni
Doç. Dr. Aynur Bozkurt Bostancı, Uşak Üni
Doç. Dr. Belgin Tanrıverdi, Kocaeli Üni
Doç. Dr. Bertan Akyol, Adnan Menderes Üni
Doç. Dr. Bilgen Kıral, Aydın Adnan Menderes Üni
Doç. Dr. Bünyamin Çetinkaya, Giresun Üni
Doç. Dr. Çiğdem Apaydın, Akdeniz Üni
Doç. Dr. Deniz Örücü, University Of Nottingham
Doç. Dr. Didem Koşar, Hacettepe Üni
Doç. Dr. Duygun Göktürk Ağın, ODTÜ
Doç. Dr. Eda Bozkurt, Atatürk Üni
Doç. Dr. Emine Önder, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni
Doç. Dr. Emre Er, Yıldız Teknik Üni
Doç. Dr. Ender Kazak, Düzce Üni
Doç. Dr. Enver Gülseven, Girne Amerikan Üni
Doç. Dr. Erkan Kıral, Aydın Adnan Menderes Üni
Doç. Dr. Erkan Tabancalı, Yıldız Teknik Üni
Doç. Dr. Ertuğ Can, Kırklareli Üni
Doç. Dr. Esef H. Toytok, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni
Doç. Dr. Esen Altunay, Ege Üni
Doç. Dr. Esra Karabağ Köse, Kırklareli Üni
Doç. Dr. Evrim Erol, Kütahya Dumlupınar Üni
Doç. Dr. Fatih Bozbayındır, Gaziantep Üni
Doç. Dr. Fatih Şahin, Gazi Üni
Doç. Dr. Fatma Çobanoğlu, Pamukkale Üni
Doç. Dr. Fatma Köybaşı Şemin, Sivas Cumhuriyet Üni
Doç. Dr. Fatmanur Özen, Giresun Üni
Doç. Dr. Fethi Kayalar, Erzincan Binali Yıldırım Üni
Doç. Dr. Funda Nayır, Pamukkale Üni
Doç. Dr. Gökçe Gökalp, ODTÜ
Doç. Dr. Gökhan Arastaman, Hacettepe Üni
Doç. Dr. Gökhan Kılıçoğlu, Eskişehir Osmangazi Üni
Doç. Dr. Gökhan Özaslan, Necmettin Erbakan Üni
Doç. Dr. Gül Kurum Tiryakioğlu, Trakya Üni
Doç. Dr. Gülenaz Selçuk, Manisa Celal Bayar Üni
Doç. Dr. Halil Buyruk, Ankara Üni
Doç. Dr. Hamit Özen, Eskişehir Osmangazi Üni
Doç. Dr. Hasan Yücel Ertem, Zonguldak Bülent Ecevit Üni
Doç. Dr. Hilal Kahraman, Sivas Cumhuriyet Üni
Doç. Dr. Hülya Kasapoğlu Tankutay, Trabzon Üni
Doç. Dr. Hüseyin Akar, Kilis 7 Aralık Üni
Doç. Dr. Hüseyin Ergen, Mersin Üni
Doç. Dr. İbrahim Kır , Kilis 7 Aralık Üni
Doç. Dr. İhsan Topçu, Sivas Cumhuriyet Üni
Doç. Dr. İhsan Nuri Demirel, Ağrı İbrahim Çeçen Üni
Doç. Dr. İkram Çınar, Kafkas Üni
Doç. Dr. İlknur Şentürk, Eskişehir Osmangazi Üni
Doç. Dr. İsa Yıldırım, Atatürk Üni
Doç. Dr. İsmail Karsantık, Recep Tayyip Erdoğan Üni
Doç. Dr. Mahmut Sağır, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni
Doç. Dr. Mehmet Okutan, Trabzon Üni
Doç. Dr. Mehmet Ali Hamedoğlu, Sakarya Üni
Doç. Dr. Mehmet Fatih Karacabey, Harran Üni
Doç. Dr. Mehmet Semih Summak, Gaziantep Üni
Doç. Dr. Mehmet Şükrü Bellibaş, Adıyaman Üni
Doç. Dr. Melike Cömert, İnönü Üni
Doç. Dr. Meltem Akın Kösterelioğlu, Amasya Üni
Doç. Dr. Metin Özkan, Gaziantep Üni
Doç. Dr. Mithat Korumaz, Yıldız Teknik Üni
Doç. Dr. Muammer Ergün, Kastamonu Üni
Doç. Dr. Muhammed Zincirli, Fırat Üni
Doç. Dr. Muhammet Hanifi Ercoşkun, Atatürk Üni
Doç. Dr. Murat İnce, Zonguldak Bülent Ecevit Üni
Doç. Dr. Mustafa Erdem, Ahi Evran Üni
Doç. Dr. Mustafa Özgenel, İstanbul Sabahattin Zaim Üni
Doç. Dr. Mustafa Özmusul, Harran Üni
Doç. Dr. Nazım Çoğaltay, Siirt Üni
Doç. Dr. Necdet Konan, İnönü Üni
Doç. Dr. Necla Fırat, Dokuz Eylül Üni
Doç. Dr. Neslin İhtiyaroğlu, Kırklareli Üni
Doç. Dr. Nihan Demirkasımoğlu, Hacettepe Üni
Doç. Dr. Ömer Çalışkan , Bozok Üni
Doç. Dr. Ömür Çoban, Karamanoğlu Mehmetbey Üni
Doç. Dr. Ömür Çoban , Karamanoğlu Mehmetbey Üni
Doç. Dr. Osman Ferda Beytekin, Ege Üni
Doç. Dr. Öznur T. Ateş, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni
Doç. Dr. Pelin Taşkın, Ankara Üni
Doç. Dr. Ramazan Gök, Akdeniz Üni
Doç. Dr. Rasim Tösten, Siirt Üni
Doç. Dr. Rezzan Uçar, Van Yüzüncü Yıl Üni
Doç. Dr. Saadet Kuru Çetin, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Doç. Dr. Şakir Çınkır, Ankara Üni
Doç. Dr. Salahi Pehlivan, Girne Amerikan Üni
Doç. Dr. Sedat Gümüş, Hongkong Eğitim Üni
Doç. Dr. Semih Çayak, Marmara Üni
Doç. Dr. Semra Kıranlı Güngör, Eskişehir Osmangazi Üni
Doç. Dr. Semra Kıranlı Güngör, Eskişehir Osmangazi Üni
Doç. Dr. Şenol Sezer, Ordu Üni
Doç. Dr. Serap Emil, ODTÜ
Doç. Dr. Serkan Koşar, Gazi Üni
Doç. Dr. Servet Atik, İnönü Üni
Doç. Dr. Sevim Öztürk, İnönü Üni
Doç. Dr. Seyithan Demirdağ, Zonguldak Bülent Ecevit Üni
Doç. Dr. Süheyla Bozkurt, Çankırı Karatekin Üni
Doç. Dr. Sülen Şahin Kıralp, Lefke Avrupa Üni

Doç. Dr. Süleyman Karataş, Akdeniz Üni
Doç. Dr. Süleyman D. Göker, Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Doç. Dr. Taner Atmaca, Düzce Üni
Doç. Dr. Tarık Soydan, Ankara Üni
Doç. Dr. Tevfik Uzun, Giresun Üni
Doç. Dr. Tuğba Konaklı, Kocaeli Üni
Doç. Dr. Tuncay Yavuz Özdemir, Fırat Üni
Doç. Dr. Turan Akman Erkılıç, Anadolu Üni
Doç. Dr. Veysel Okçu, Siirt Üni
Doç. Dr. Yalçın Özdemir, Niğde Ömer Halis Demir Üni
Doç. Dr. Yılmaz Tonbul, Ege Üni
Doç. Dr. Yüksel Gündüz, Ondokuz Mayıs Üni
Doç. Dr. Yusuf Alpaydın, Marmara Üni
Doç. Dr. Zehra Keser Özmantar, Gaziantep Üni
Doç. Dr. Zeki Öğdem, Ankara Müzik ve Görsel Sanatlar Üni
Doç. Dr. Zeynep Meral Tanrıöğen, Pamukkale Üni
Dr. Öğr. Üyesi Abdulvehap Boz, Siirt Üni
Dr. Öğr. Üyesi Adem Çilek, Çankırı Karatekin Üni
Dr. Öğr. Üyesi Aygül Oktay, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Dr. Öğr. Üyesi Aykar Tekin Bozkurt, Gaziantep Üni
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Kazancı Tınmaz, Ondokuz Mayıs Üni
Dr. Öğr. Üyesi Behiye Dağdeviren Ertaş, Bozok Üni
Dr. Öğr. Üyesi Berna Yüner, Bozok Üni
Dr. Öğr. Üyesi Berru Ulusoy, Giresun Üni
Dr. Öğr. Üyesi Birgül Ulutaş, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Birol Yiğit, Trakya Üni
Dr. Öğr. Üyesi Canan Albez, Atatürk Üni
Dr. Öğr. Üyesi Çetin Terzi, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Gülmez, Necmettin Erbakan Üni
Dr. Öğr. Üyesi Ebru Külekçi Akyavuz, Kilis 7 Aralık Üni
Dr. Öğr. Üyesi Elif Aydoğdu, Eskişehir Osmangazi Üni
Dr. Öğr. Üyesi Emre Sönmez, Gazi Üni
Dr. Öğr. Üyesi Erdal Üstün, Kırklareli Üni
Dr. Öğr. Üyesi Eren Kesim, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Esra Kaya, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Tezcan, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Uslu Gülşen, Mersin Üni
Dr. Öğr. Üyesi Feride Öksüz Gül, İstanbul Medeniyet Üni
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Tuzcu, Pamukkale Üni
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan Demirhan, Uşak Üni
Dr. Öğr. Üyesi Gözde Sezen Gültekin, Sakarya Üni
Dr. Öğr. Üyesi Halime Ö. Çalıkoğlu, Çan. Onsekiz Mart Üni
Dr. Öğr. Üyesi Halit Ertuğrul, Ahi Evran Üni
Dr. Öğr. Üyesi Harun Kahveci, Trabzon Üni
Dr. Öğr. Üyesi Hatice Turan Bora, Başkent Üni
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Aslan, Ondokuz Mayıs Üni
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Hakan Çetinkaya, Başkent Üni
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Çimen, Bursa Uludağ Üni
Dr. Öğr. Üyesi Kenan Özdil, Trakya Üni
Dr. Öğr. Üyesi Kıvanç Bozkuş, Artvin Çoruh Üni
Dr. Öğr. Üyesi Mahire Aslan, İnönü Üni
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Turhan Van Yüzüncü Yıl Üni

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ulutaş, Aydın Adnan Menderes Üni
Dr. Öğr. Üyesi Merve Zayim Kurtay, ODTÜ
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Baki Minaz, Siirt Üni
Dr. Öğr. Üyesi Murat Bülbül, İstanbul Medeniyet Üni
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Sarıtaş, Bursa Uludağ Üni
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa A. Başar, Çan. Onsekiz Mart Üni
Dr. Öğr. Üyesi Mücella Savaş Yalçın, Atatürk Üni
Dr. Öğr. Üyesi Müyesser Ceylan, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Namık Öztürk, Dokuz Eylül Üni
Dr. Öğr. Üyesi Nihan S. Turhan, Fatih Sultan Mehmet Üni
Dr. Öğr. Üyesi Nur Sılay, Fatih Sultan Mehmet Üni
Dr. Öğr. Üyesi Nuray Kısa, Niğde Ömer Halis Demir Üni
Dr. Öğr. Üyesi Nuri Akgün, Bolu Abant İzzet Baysal Üni
Dr. Öğr. Üyesi Oksana Monolova Yalçın, Erciyes Üni
Dr. Öğr. Üyesi Özge Ö. Bayır, Eskişehir Osmangazi Üni
Dr. Öğr. Üyesi Özgür Önen, Burd. Mehmet Akif Ersoy Üni
Dr. Öğr. Üyesi Sabiha Dulay, Bahçeşehir Üni
Dr. Öğr. Üyesi Safiye Çiğdem Gören, Amasya Üni
Dr. Öğr. Üyesi Şebnem Yazıcı, Fatih Sultan Mehmet Üni
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Şahingöz, Kastamonu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Turan, Zonguldak Bülent Ecevit Üni
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin Gedik, Amasya Üni
Dr. Öğr. Üyesi Seval Koçak, Uşak Üni
Dr. Öğr. Üyesi Sevda Katıtaş, Yıldız Teknik Üni
Dr. Öğr. Üyesi Sevgi Yıldız, Ordu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Suzan Canlı, Niğde Ömer Halis Demir Üni
Dr. Öğr. Üyesi Şefika M Çağatay, Çan. Onsekiz Mart Üni
Dr. Öğr. Üyesi Tahir Yılmaz, Aydın Adnan Menderes Üni
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Akbolat, Mimar S Güzel Sanatlar Üni
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Aydın Güngör, Artvin Çoruh Üni
Dr. Öğr. Üyesi Türkan Aksu, Akdeniz Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yakup Öz, Karamanoğlu Mehmetbey Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Yavuz, Dokuz Eylül Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yaser Arslan, Kocaeli Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yücel Şimşek, Anadolu Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Emre Avcı, Siirt Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yunus Remzi Zoraloğlu, Dokuz Eylül Üni
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Badavan, Hacettepe Üni
Dr. Ayşe Dönmez, Eskişehir Osmangazi Üni
Dr. Burcu Bilir Koca, Çanakkale Onsekiz Mart Üni
Dr. Burcu Türkkaş Anasız, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Dr. Çağlar Kaya, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Dr. Emine Yavuz, Erciyes Üni
Dr. Esra Yazıcı, Erzincan Binali Yıldırım Üni
Dr. Gökçen Seyra Çakır, Marmara Üni
Dr. Gülnur Ak Küçükçayır, MEB
Dr. İnci Öztürk Erkoçak, Ankara Üni
Dr. Köksal Banoğlu, MEB
Dr. Kübra Yenel, Manisa Celal Bayar Üni
Dr. Mehtap Nailoğlu, MEB
Dr. Müslim Alanoğlu, Fırat Üni
Dr. Nidan Oyman Bozkurt, Uşak Üni
Dr. Okan Diş, MEB
Dr. Okyanus Işık Seda Yılmaz, Kastamonu Üni
Dr. Ramazan Ertürk, MEB
Dr. Sevgi Kaya Kaşıkçı, Boston College
Dr. Şeyma Nur Didin Ala, Marmara Üni
Dr. Yılmaz İlker Yorulmaz, Muğla Sıtkı Koçman Üni
Dr. Zeynep Bumin Süzen, Gazi Ün

17. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi (UEYK) Çağrısı

Bu yıl 17'ncisini düzenleyeceğimiz Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Deneticileri Derneğinin (EYEDDER) geleneksel bilimsel toplantısı olan Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nin (UEYK2024) heyecanını sizinle paylaşıyoruz.

UEYK2024, Eğitim Yönetimi alanında üretilen bilgi ve pratiklerin paylaşıldığı ve tartışıldığı; özgün ve bilimselbir platform sunması bakımından değerlidir. Özellikle son yıllarda UEYK2024'e uluslararası katılımcıların da artan ilgisi alanımız açısından önemli bir gelişmedir. Eğitim Yönetimi alanının kültürel bileşenlerle olduğu kadar evrensel normlarla da yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde daha fazla uluslararası iş birliği ve etkileşimin besleyici olacağı açıktır.

Bu yılki kongremizin ana teması "Cumhuriyet'in 100. yılında eğitim yönetimi alanı ve mesleği" olarak belirlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 100 yılı geride bırakmış olması kuşkusuz eğitim yönetimi açısından önemli bazı sonuçlar doğurmuş ve eğitim yönetimi alanına daha önemli bazı sorumluklar yüklemiştir. Öte yandan Dünya genelinde eğitim alanında yaşanan krizlerin odağında bir meslek olarak "eğitim yöneticiliği" üzerinde daha fazla araştırma yapılmasını gerekli kılmaktadır.

EYEDDER tarafından düzenlenen UEYK2024 7-9 Mart 2024 tarihlerinde İstanbul Medeniyet Üniversitesi ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleştirilecektir.

Siz değerli akademisyen, araştırmacı, okul yöneticisi, öğretmen ve lisansüstü öğrencilerimizi UEYK2024'te ağırlamaktan onur duyarız.

UEYK2024'nın, ulusal ve uluslararası katılımcılarımızın katkılarıyla eğitim yönetiminin güncel sorun alanları ve veriye dayalı çözüm önerilerinin tartışıldığı yararlı bir toplantı olmasını dileriz.

Önemli Tarihler

Bildiri Özetleri İçin Son Gönderim Tarihi: 31 Ocak 2024

UEYK2024 Ücretinin Ödenmesi İçin Son Tarih: 20 Şubat 2024

UEYK2024 Programının İlanı: 28 Şubat 2024

UEYK2024 Tarihi: 7-9 Mart 2024

Tam Metinleri için Son Gönderim Tarihi: 15 Mart 2024

Tam Metin Kitabının Yayın Tarihi: 30 Mart 2024

UEYK 2024 Web Sayfası

http://eyedder.org.tr/kongreler/17-uluslararasi-egitim-yonetimi-kongresi-2024/

İletişim

bilgi@eyedder.org.tr

Call for 17th International Congress on Education Administration (ICEA2024)

We thrilled to announce you the International Congress on Education Administration (ICEA2024), the traditional scientific meeting of the Association of Educational Administrators and Educational Supervisors (EYEDDER), which we will organize for the 17th time this year.

ICEA2024 is valuable in terms of providing a unique and scientific platform where knowledge and practices produced in the field of Educational Administration are shared and discussed. Especially in recent years, the increasing interest of international participants in ICEA2024 is an important development for our field.

Considering that the field of Educational Administration is closely related to universal norms as well as cultural components, it is clear that more international cooperation and interaction will be nourishing.

The main theme of ICEA2024 is "The field and profession of educational administration in the 100th year of the Republic". The fact that the Republic of Turkey has left 100 years behind has undoubtedly had some important consequences for educational administration and has imposed some more important responsibilities on the field of educational administration. On the other hand, the crises in the field of education around the world make it necessary to conduct more research on "educational administration" as a profession.

ICEA2024, organized by EYEDDER, will be held on 7-9 March 2024 in Istanbul, hosted by Istanbul Medeniyet University in cooperation with Istanbul Medeniyet University and PEGEM Publishing.

We would be honored to welcome you, our esteemed academicians, researchers, school administrators, teachers, and graduate students at ICEA2024.

We hope that ICEA2024 will be a useful meeting where current problem areas of educational administration and data-based solutions will be discussed with the contributions of our national and international participants.

Important Dates

Deadline for Abstract Submission: January 31, 2024

Deadline for ICEA2024 Fee Payment: February 20, 2024

Announcement of the ICEA2024 Program: February 28, 2024

ICEA2024 Days: March 7-9, 2024

Deadline for ICEA2024 Full Papers Submission: March 15, 2024

ICEA2024 Full Papers Book Publication Date: March 30, 2024

ICEA2024 Web Page

http://eyedder.org.tr/kongreler/17-uluslararasi-egitim-yonetimi-kongresi-2024/

Contact Email

bilgi@eyedder.org.tr

İçindekiler

Kurullar 2

17. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi (UEYK) Çağrısı 4

Call for 17th International Congress on Education Administration (ICEA2024) 5

Öğretmen Liderliği ile Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Öğretmen İş Birliğinin Aracı Rolü 8

Öğretmenlerin günlük ders saati sayısının eğitim kalitesine etkisinin incelenmesi 15

Öğretmen özerkliği nicel bir bakış açısı 18

Öğretmenlerin Kültürel Değer Algıları ve Örgütsel Politika Algıları Arasındaki İlişki* 21

Okul yöneticilerinin adil yönetime ilişkin görüşleri 28

Ortaokul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yöntemleri 38

Öğretmen Eğitimcileri ve Nitelikli Öğretmenlerin Yetiştirilmesi 56

Unsuccess and unaware: Exploring high school students' academic achievement from Dunning-Kruger's perspective 63

Okul İletişim Yönetiminde Sosyal Medyanın Rolü: Velilerin Görüşleri ve Deneyimleri Üzerine Bir İnceleme 68

Okul müdürlerinin kullandıkları güç kaynaklarına ilişkin müdür yardımcılarının görüşlerinin incelenmesi* 73

İlkokul Müdürlerinin Yönetsel Sürdürebilirlik Uygulamaları ile Öğretmenlerin İnovatif İş Davranışları Arasındaki İlişki 80

EURYDICE raporları, uluslararası PISA ve TIMSS değerlendirmeleri projeksiyonunda Türk eğitim sisteminin sorunları ve çözüm önerileri 86

Ders denetimi ile ilgili (Farklı Etnik Gruplardan) öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi (Kuzey Makedonya örneği) 99

Okul yöneticilerinin proje hazırlık aşamasında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri 103

Kontrol-değer kuramı çerçevesinde ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme duyguları düzeyinin incelenmesi 110

Ortaöğretim Kurumlarında Gölge Eğitimin Rolü ve Etkileri* 120

Dijital Örgütler ve Örgütsel Bağlılık 130

Türkiye'de Eğitim Alanında Yapılmış Çeviklikle İlgili Lisansüstü Tezlerin Betimsel Analizi 135

Eğitim Kurumlarına Yeniden Görevlendirme: EK-2 Puanlama Sisteminin Yol Açtığı Yönetici Davranışları 138

Eğitim örgütlerinde kurumsal itibarın incelenmesi 149

Mesleki Eğitim Merkezlerinde (MESEM) Görev Yapan Öğretmenlerin Stres Kaynakları ve Başa Çıkma Yolları 153

ChatGPT'nin Türkiye'deki Bilimsel Çalışmalar Üzerine Sistematik Bir İnceleme 177

Okul Yöneticilerinin Sahip Olması Gereken Mesleki Değerler 180

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Veli-Okul İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri 185

Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ile Öğretmenlerin Karar Sürecine Katılımlarının İncelenmesi 196

Yeni Bir Eğitim Bilimi Olarak Etnopedagojinin Eğitim Bilimlerine Katkısı 202

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Veli-Okul İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Muhammet Hanifi Ercoşkun [36], **Okan Diş**[37]

Öz

Bu araştırmada öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre veli okul ilişkilerinde yaşanan sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Okul ve velilerin yaşadığı sorunların ciddiyetle ele alınması ve çözülmesi gerektiğinden mevcut çalışma yapılmış, yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilecek bilgiler içerik analizi yapılarak tema ve alt temalar şeklinde sunulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim yöntemi kullanılmıştır. Öğretmen ve okul yöneticilerinin veli-okul ilişkilerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin zengin veriler toplamak amacıyla öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 öğretim yılında Erzurum merkez ilçelerinde görevli öğretmen ve okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt ve kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt olarak öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin veliler ile sorun yaşaması esas alınmıştır. Gönüllü katılımcılarla yapılan görüşmelerin ses kayıtları yazıya dökülmüştür. Çalışmanın geçerlik ve güvenirliği için gerekli önlemler alınmıştır. Çalışmayla ilgili bulgular, sonuçlar, tartışma ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Veli-okul ilişkileri, veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunlar, çözüm önerileri.

Problems in Parent-School Relations According to the Views of Teachers and School Administrators and Suggestions for Solutions

Abstract

This study aimed to determine the problems experienced in parent-school relations according to the opinions of teachers and school administrators and the suggestions for these problems. Since the problems experienced by schools and parents need to be taken seriously and solved, the current study was conducted and information that can guide administrators and teachers is presented in the form of themes and sub-themes by doing content analysis. The phenomenology method, one of the qualitative research methods, was used in the study. A semi-structured interview form was used for teachers and school administrators to collect rich data on the problems experienced by teachers and school administrators in parent-school relations. The study group of the research consisted of teachers and school administrators working in the central districts of Erzurum in the 2023-2024 academic year. Criterion and snowball sampling methods were used to determine the participants. The criterion was based on teachers and school administrators' having problems with parents. The audio recordings of the interviews with the volunteer participants were transcribed. Content analysis was used to analyze data. Necessary precautions were taken for the validity and reliability of the study. Findings, results, discussion, and recommendations were presented.

Keywords: Parent-school relations, problems in parent-school relations, solution suggestions

36 Doç. Dr. /Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, ercoskun@atauni.edu.tr, 0000-0001-9932-3659

37 Dr./MEB, okandis25@gmail.com, 0000-0002-0065-953X

GİRİŞ

Okulun dışında gibi görünen veliler, aslında eğitim-öğretimin en yaşamsal parçalarındandır. Okula başlayan çocuğun, aile dışında yeni bir ortama girmesiyle birlikte aile ve okul işbirliği başlar. Velinin okul içerisinde, destekleyici bir unsur olarak bulunması ve okul yönetimi ile eşgüdümlü olarak birlikte çalışması çocuğun başarısında önemli bir rol oynar (Altuntaş, Demirdağ & Ertem, 2020). Velilerin okula bilinçli katılımı, okul yönetiminin başarısını artırır. Bununla birlikte okul için daha demokratik, şeffaf bir yönetim anlayışının ortaya çıkmasında faydalı olur. Bu nedenle velilerin okulda daha etkin bir biçimde yer alması gerekir (Ergin, Doğan & Isırkan Taşçı, 2023). Okul ve ailenin birlikte çalışması, çocukların kapsamlı bir eğitim alması ve topluma uyum sağlaması için önemlidir. Bu işbirliği, başarılı bir eğitim sisteminin temelini oluşturur (Gürler vd., 2023).

Ailelerin doğrudan veya dolaylı olarak okula dahil olabilmesi için okul ile aile arasında etkili iletişim kanallarının oluşturulması gerekir (Çalışkan, 2022). Okul ve aileler arasında paylaşılan sorumluluk, öğrencilerin okul kariyerlerinin ilk senelerinde akademik gelişimleri için kritik bir unsurdur (Bonanati & Rubach, 2022). Araştırmalar okul aile işbirliğinin birçok olumlu sonuçlarının olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte okul aile iş birliğinin geliştirilmesi ve sürdürülmesinde bazı sorunların yaşandığı da bilinmektedir. Veli ve öğretmenler arasında yaşanan problemlerin altında fikir ve beklenti farklılıkları vardır (Balkar, 2009). Yönetici, öğretmen ve velilerle yapılan görüşmelerde problemlerin belirlenmesi ve belirlenen bu problemlere ait çözüm önerilerine yönelik birçok ortak düşüncelerin olduğu fakat sorunların işlevsel duruma gelmesinde paydaşların harekete geçmediği ve bu yüzden problemlerin devam ettiği belirlenmiştir (Candemir, 2023). Dolayısıyla öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunların ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesinin alana katkı sunacağı düşünülerek bu çalışma yapılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde bu çalışmaya benzeyen yöneticilere yönelik yapılan çalışmalar vardır (Özkır vd., 2022). Ancak öğretmenleri de içine alan detaylı nitel bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bunun için amaçlara ulaşılmada okulun ve velilerin yaşadıkları sorunların ciddiyetle ele alınması ve bu sorunların çözümü için uğraşılması gerektiğinden (Porsuk & Kunt, 2012) mevcut çalışma yapılmıştır. Ayrıca bu çalışma ile eğitim paydaşlarına, eğitim politikacılarına, okul yöneticilerine ve öğretmenlere rehberlik edebilecek bilgilerin sunulması amaçlanmıştır.

Amaç

Bu araştırma veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini sınıf öğretmeni ve okul yöneticilerinin görüşlerine göre incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1) Veli-okul ilişkilerinde hangi sorunlar yaşanmaktadır?

2) Veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunların kaynakları nelerdir?

3) Veli-okul ilişkilerindeki sorunlarda ne tür çözümler uygulanmakta ve neler önerilmektedir?

4) Veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için okulun diğer paydaşlarından neler beklenmektedir?

YÖNTEM

Araştırma amacını gerçekleştirmek için nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenolojik) yöntemi kullanılmıştır. Olgubilim, farkında olunan ancak derinlemesine ve detaylı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Olgubilim deseninde, araştırmacılar, görüşmecilerin araştırılan olguyu nasıl algıladıkları, nasıl betimledikleri, neler hissettikleri, nasıl yargıladıkları, nasıl anımsadıkları ve nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgili araştırma yaparlar (Patton, 2018).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, Erzurum'da görev yapan 8 sınıf öğretmeni ve 6 okul yöneticisi olmak üzere toplamda 14 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada veri doygunluğuna ulaşıldığı için 14 katılımcının yeterli olacağı düşünülmüştür. Veri doygunluğuna ulaşıldığı anda araştırmanın veri toplama aşaması tamamlanır (Kerlinger & Lee, 1999). Katılımcıların belirlenmesinde önce amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Belirlenen ölçüt, sınıf öğretmeni ve okul yöneticilerinin veli-okul ilişkilerinde sorun yaşamalarıdır. Daha sonra kartopu örnekleme yöntemi ile belirlenen ve görüşmeyi kabul edenler araştırmanın nihai katılımcılarını oluşturmuştur. Olgubilim desenindeki bu araştırmada katılımcıların, bu olguyla yakından ilişkili, olguyu yeterince ifade edebilecek bilgi ve deneyime sahip kişiler olmasına (Creswell, 2016; Patton, 2018) özellikle dikkat edilmeye çalışılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak uzman görüşü ile oluşturulan sınıf öğretmeni ve okul yöneticilerine yönelik yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olduğu (Yıldırım & Şimşek, 2016) için sınıf öğretmeni ve okul yöneticilerinin veli-okul ilişkilerinde yaşandıkları sorunlara ilişkin zengin veriler toplamak amacıyla kullanılmıştır. Görüşme formu oluşturulurken önce literatür taraması yapılarak ve alanda çalışan sınıf öğretmeni ve okul yöneticileri ile görüşülerek araştırmanın amacına yönelik soru havuzu oluşturulmuştur. Sonra Türkçe uzmanı ve bu konu ile ilgili uzman akademisyen görüşleri alınarak görüşme soruları netleştirilmiştir. Daha sonra pilot görüşmeler yapılarak görüşme formu uygulanmıştır. Gerekli düzenlemelerden sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu son şeklini almış ve asıl uygulamaya geçilmiştir. Görüşme formunda katılımcıların demografik özelliklerine, sınıf öğretmeni ve okul yöneticilerinin veli-okul ilişkilerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin algı ve deneyimleriyle ilgili sorular bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler 2024 yılının şubat ayı içinde toplanmıştır. Öncelikle Erzurum il merkezinde bulunan devlet ilkokullarına gidilip, sınıf öğretmeni ve okul yöneticileriyle ön görüşmeler yapılarak araştırmanın amacı açıklanmıştır. Gönüllü olarak görüşmeyi kabul eden katılımcılardan görüşme için randevu alınmıştır. Görüşmeye başlamadan önce ses kaydı için ayrıca izin istenmiştir. Bu ses kayıtları araştırmacılar tarafından yazıya dönüştürülmüştür. Bu işlemden sonra yazılı metinler katılımcılara gönderilip görüşme dökümlerinin görüşlerini yansıttığına yönelik onayları alınmıştır. Katılımcıların kişisel verilerinin gizliliği için her bir alıntı (Öğretmen: Ö) Ö1, Ö2, Ö3… (Yönetici: Y) Y1, Y2, Y3… şeklinde kodlanmıştır.

Elde edilen verilerin derinlemesine analiz edilebilmesi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler, kavramlar ve temalar bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenlenir ve yorumlanır. Ayrıca görüşülen bireylerin görüşlerini etkili bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Yıldırım & Şimşek, 2016). Verilerin analizinde MAXQDA 2020 nitel analiz programı kullanılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmanın iç geçerliliğinin (inandırıcılığının) sağlanabilmesi için ana temaların ve alt temaların belirlenmesi, görüşme sonucunda verilerin analiz edilme süreci ilgili yerlerde açıklanmıştır. Araştırmanın güvenirliğini sağlamak için veriler bir araştırmacı ve başka bir uzman tarafından incelenerek analiz edilmiştir. Sonra her iki analiz karşılaştırılarak ortak ve farklı temalar oluşturulmuş ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiştir.

Araştırmada güvenirlik ve geçerlik ölçütlerini karşılamada doğrulanabilirliğin sağlanabilmesi için izlenen yolun ve sürecin detaylı bir şekilde belirtilmesi gerektiğinden (Lincoln, & Guba, 1985) ve verilerin aktarılabilirliğini artırmak için ayrıntılı betimleme yapılması gerektiğinden (Erlandson vd., 1993) dolayı bu araştırmada katılımcılardan elde edilen veriler detaylı olarak betimlenmiş, uygun yerlerde araştırma ile ilgili detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Kodlayıcı güvenirliği uyum yüzdesi formülü [P = (Na / Na + Nd) x 100, P: Uyum Yüzdesi, Na: Uyum Miktarı, Nd: Uyuşmazlık Miktarı] ile hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplamasında uyum yüzdesi %70 ve fazlası olmalıdır (Miles & Huberman, 1994; Hashimov, 2015; Yıldırım & Şimşek, 2016). Bu çalışmada elde edilen kodlayıcı güvenirliği %70'i geçtiği için çalışma güvenilir olarak kabul edilmiştir [.80 = (249 / 249 + 61) x 100].

BULGULAR

Bu başlıkta katılımcılar tanıtılıp araştırma amacına yönelik olarak araştırma soruları dikkate alınarak bulgular sunulmuştur. Araştırmanın katılımcıları ile ilgili genel bilgiler aşağıda Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. *Katılımcılara yönelik genel bilgiler*

Katılımcı	**Mezuniyet**	**Görev Yerleri ve Branşı**	**Veli-Okul Profili (Sosyo-ekonomik durum vb.)**	**Kıdem (yıl)**	**Süre (dk:sn)**
Y1 (erkek) Müdür	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta	T:14 Y:7 Ö:7	5:12
Y2 (erkek) Müdür	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta	T:17 Y:10 Ö:7	7:35
Y3 (erkek) Müdür Yardımcısı	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta (Öğrenci profili çevre okullara göre iyi)	T:22 Y:10 Ö:12	9:12
Y4 (erkek) Müdür Yardımcısı	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta/İyi (Çoğu veli memur, esnaf ve işçi. Çoğu öğrenci okul öncesi eğitimi almış.)	T:23 Y:13 Ö:10	14:17
Y5 (erkek) Müdür	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Düşük	T:13 Y:7 Ö:6	13:5
Y6 (erkek) Müdür Yardımcısı	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta (Birleştirilmiş sınıflı köy okulunda 5 sene çalışmış.)	T:18 Y:12 Ö:6	9:18
Ö1 (erkek)	Hacettepe Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta/İyi (Okul kalabalık. Öğrenciler başarısız ve davranış bozukluğu fazla)	Ö:21	15:42
Ö2 (kadın)	Atatürk Üni. Fransız Dili ve Edebiyatı	(İl İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta/İyi (1. sınıf okutuyor.)	Ö:29	8:52
Ö3 (kadın)	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta/İyi (Birleştirilmiş sınıflarda eğitim veriliyor.)	Ö:9	6:49
Ö4 (erkek)	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İlçe-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta (1. sınıf okutuyor.)	Ö:11	7:19
Ö5 (erkek)	19 Mayıs Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Düşük/Orta (Okul-veli profili heterojen. Okuma yazma bilmeyen veli var.)	Ö:18	13:17
Ö6 (erkek)	Cumhuriyet Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Orta (sosyo-ekonomik olarak ne zengin ne fakirler.)	Ö:14	12:21
Ö7 (erkek)	Atatürk Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Düşük	Ö:15	5:42

Ö8 (erkek)	Gazi Üni. Sınıf Öğretmenliği	(İl-Köy İlkokulu) Sınıf Öğr.	Düşük/Orta (Çoğu veli ilk ve ortaokul mezunu. Okuryazar olmayanlar var.)	Ö:19	6:15

Toplam (T), Yöneticilik (Y), Öğretmen (Ö)

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların altısı yönetici, sekizi sınıf öğretmenidir. Katılımcıların ikisi kadın diğerleri erkek öğretmendir. 13'ü sınıf öğretmenliği mezunu olup hepsi sınıf öğretmenliği yapmaktadır. Meslekleri boyunca köy-ilçe-ilde görev yaptıkları; veli-okul profilinin çoğunlukla orta ve düşük seviyede ve kıdem olarak dokuz ila 29 yıllık oldukları görülmektedir. Görüşme süreleri yaklaşık olarak 5 ila 16 dakika sürmüştür.

Yapılan içerik analizi sonucunda araştırmanın 1. araştırma sorusuna yönelik bulgular incelenmiş ve iki alt tema olacak şekilde (Okul-veli ilişkisinin eğitime olumsuz yansıması) aşağıda Tablo 2'de ve (Okul-veli ilişkisinin öğrenciye yansıması) Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 2. *Okul-veli ilişkisinin eğitime olumsuz yansımasına yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkisinin eğitime olumsuz yansıması (f:23)	
Öğretmeni meslekten soğutma (f:7)	Ö1: "Veli-okul ilişkilerinde yaşanan sorunlar öğretmenlerin mutsuz olmasına ve verimlerinin düşmesine sebep olmaktadır."
Sorunu başkasıyla çözmeye çalışma (f:6)	Ö7: "Velilerin diğer veli ve öğrencilerle doğrudan iletişime geçip problemleri çözme çabaları veya idarecilerle iletişime geçip problem çözme çabaları büyük problem oluyor."
Velinin öğretmenin işine karışması (f:5)	Y2: "Velilerin zaman zaman öğretmenlere işini öğretmeye çalışması, dersin işlenişine dahi müdahil olmaya çalışmaları sıkıntılara sebep olmakta."
Velinin ayrıcalık istemesi (f:2)	Y3: "Okulumuzun başarısı iyi olduğundan tercih edilen bir okul. Bu nedenle kayıt döneminde kayıt bölgesi dışından okulumuza oldukça fazla talep gelmekte. Bu durum genellikle kişisel ayrıcalık talebiyle olmaktadır. Bu talep karşılanmadığı zaman velilerle çeşitli sorunlar yaşıyoruz."
Öğretmenin öğrenciyi tam olarak tanımaması (f:1)	Y4: "Öğretmen, öğrencisini her yönüyle tam anlamıyla tanımadan öğrencinin hatalı eksik davranış ve tutumlarını sert bir şekilde eleştirmekte ve yargılamaktadır. Bu durum veli ile sorunlara neden olmakta bazen."
Velinin öğretmenleri kıyaslaması (f:1)	Y4: "Veli tanıdığı başka öğrencilerin öğretmenleri ile kendi çocuğunun öğretmenini kıyaslayarak öğretmeni ile ilgili ön yargılar oluşturmakta ve bunu diğer velilerle paylaşarak sorun oluşturmakta bazen."
Ders saatinde öğretmenle görüşme (f:1)	Y2: "Öğretmenlerin ders saatlerinde daha önce öğretmene bilgi vermeden görüşmeye gelinmesi ve bu nedenle dersin sık sık bölünmesi sorun."

Tablo 2 incelendiğinde okul-veli ilişkisinin eğitime olumsuz yansımasının öğretmeni meslekten soğuttuğu katılımcılar tarafından en fazla belirtilen görüştür. Ayrıca sorunu başkasıyla çözmeye çalışma, velinin öğretmenin işine karışması, velinin ayrıcalık istemesi, öğretmenin öğrenciyi tam olarak tanımaması, velinin öğretmenleri kıyaslaması ve ders saatinde öğretmenle görüşmek istemesi gibi olumsuzluklar okul-veli ilişkisinin eğitime olumsuz yansıyan tarafları olarak katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Tablo 3. *Okul-veli ilişkisinin öğrenciye yansımasına yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkisinin öğrenciye yansıması (f:42)
Olumsuz yansıması (f:35)

Öğrencinin eğitimine olumsuz yansıması (f:12)	Ö3: "Veli ile yaşadığımız iletişim probleminin öğrenciler üzerinde olumsuz etkileri çok oluyor. Öğrenci okula göstermesi gereken özeni göstermiyor."
Öğrencinin yanında öğretmeni eleştirme (f:9)	Ö4: "Velinin öğretmenle ilgili yaşadığı problemleri ya da öğretmenle ilgili düşüncelerini öğrencilerle paylaşırsa öğrencinin gözünde öğretmen profili olumsuz bağlamda etkileniyor."
Öğrencinin duyuşsal durumunu kötüleştirmesi (f:8)	Ö7: "Velilerin öğretmenle sorun yaşaması, öğrencinin akademik başarısını olumsuz etkilemenin yanında sınıf ortamına adaptasyonunu da olumsuz yönde etkiliyor."
Öğrenciye sorunu yansıtma (f:4)	Y5: "Okul idaresi veya öğretmenin veliyle yaşadığı sorunu öğrenciye yansıtması öğrencide psikolojik baskı oluşturmakta. (Şikâyet edilen idareci veya öğretmen, öğrenciye senin 'velin boş yere okulu şikâyet etti, bir şey çıkacağı yok.' vb. psikolojik baskı unsuru taşıyan ifadeler kullanması.)"
Öğrenci iletişim sorunları yaşamakta (f:2)	Y2: "Veli ile sorun yaşandığı zaman öğrenci ile iletişim kurmada zorluklar yaşanmakta."
Olumlu yansıması (f:7)	
Öğrencinin eğitimine olumlu yansıması (f:7)	Ö6: "Veli öğretmenimiz çok iyi dediği zaman öğrenci gözündeki kahramanı daha da büyütüp onun sözünden çıkmayan, dediğini yapmaya çalışan öğrenciler haline getirebilirsiniz."

Tablo 3'e göre okul-veli ilişkisinin öğrencinin eğitimine olumsuz yansıması katılımcılar tarafından en fazla dile getirilen görüştür. Öğrencinin yanında öğretmeni eleştirme, öğrencinin duyuşsal durumunun kötüleşmesi, öğrenciye sorunu yansıtma, öğrencinin iletişim sorunları yaşaması gibi olumsuzluklar okul-veli ilişkisinin öğrenciye yansıyan tarafları olarak katılımcılar tarafından ileri sürülmüştür. Ayrıca okul-veli ilişkisinin öğrencinin eğitimine olumlu yansıdığı katılımcılarca belirtilmiştir.

Yapılan içerik analizi sonucunda 2. araştırma sorusuna yönelik bulgular incelenmiş ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. *Okul-veli ilişkisinde sorun yaşama nedenlerine yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkisinde sorun yaşama nedenleri (f:91)	
Velinin eğitim seviyesinin düşüklüğü (f:14)	Ö4: "Velinin eğitim seviyesi bu sorunların yaşanmasında etkendir diye kesinlikle evet öyle düşünüyorum."
Velinin önyargılı olması (f:13)	Ö1: "Veliler çocuklarının olumsuz davranışlarını kesinlikle kabul etmeyip, sürekli savunma durumunda olmaları ve tüm hatayı öğretmene ya da diğer arkadaşlarına yüklemeleridir."
Velinin ilgisizliği (f:12)	Y1: "Genellikle velilerin ilgisiz kalmasından kaynaklı problemler yaşıyoruz."
İletişimsizlik (f:12)	Ö3: "Önemli bir konu hakkında veli ile görüşmemiz gerektiğinde mesaj veya arama yoluyla kendilerine ulaşıyorum. Kimi zaman bu iletişim kanalları ile de ulaşamadığım oluyor."
Velinin ayrıcalıklı isteklerinin karşılanamaması (f:11)	Ö2: "Veli-okul ilişkilerinde benim en çok karşılaştığım sorun velilerin kendini aşırı yetkili ve söz sahibi olduklarını düşünerek okul ve sınıf yönetimine müdahil olmaları, sınıfta öğretmeni, okulda idarecileri yönlendirmeye çalışarak kendi düşünce ve fikirlerinin uygulanmasını istemeleridir."
Okul kültürüne uzak olmak (f:10)	Ö4: "Veli okul kültürüne eğer uzaksa problem yaşıyoruz."

Sosyal medyanın olumsuz etkisi (f:4)	Y4: "Sosyal medya üzerinden birkaç olumsuz öğretmen davranışlarının geneli tarafından yapılmış gibi gösterilmesi öğretmenlerin itibarını zedelemekte ve bunun sonucu olarak öğretmenlerin moral ve motivasyonu olumsuz yönde etkilenmekte, okul-veli ilişkisi bozulabilmektedir."
Anne-baba ilişkisindeki olumsuzluklar (f:4)	Ö5: "Anne baba arasındaki sorunlar çocuğa yansıyor. Ailenin mahremiyet alanına hiç kimsenin girip müdahale edememesi, bunun çocuğa olan etkisini öğretmenin görmesi ve aile ile paylaşması sorun oluşturabiliyor."
Sosyo-ekonomik durumun düşük olması (f:4)	Ö7. "Okulumuzun bulunduğu bölgenin ekonomik seviyesi düşük olduğu için bunlar da bizim için okul-veli ilişkisinde önemli ölçüde problem oluyor."
Velinin çocuğunu tanımaması (f:3)	Ö5: "Velilerin çocuklarını genel hatlarıyla tanımamaları, çocuklarının genel profilini, ilgi, yetenek alanlarını bilmiyorlar. Öğretmen onları yönlendirmeye çalıştığında zorluk yaşamasına sebep oluyor. Çünkü farklı beklentiler içerisinde öğretmenin rehberliğine karşı çıkabiliyorlar."
Paydaşların birbirini tanımaması (f:3)	Ö7: "Veli ile öğretmen arasındaki kültürel farklılıklar özellikle sorun oluyor."
Paydaşlar arasında yeterli işbirliği kurulamaması (f:1)	Y5: "Okul idaresi, öğretmen ve veli arasında yeterli seviyede işbirliği kurulamaması sorunlara yol açabiliyor."

Tablo 4 incelendiğinde okul-veli ilişkisinde sorun yaşama nedenleri olarak velinin eğitim seviyesinin düşüklüğü, velinin önyargılı olması, velinin ilgisizliği, iletişimsizlik, velinin ayrıcalıklı isteklerinin karşılanamaması, okul kültürüne uzak olmak, sosyal medyanın olumsuz etkisi, anne-baba ilişkisindeki olumsuzluklar, sosyo-ekonomik durumun düşük olması, velinin çocuğunu tanımaması, paydaşların birbirini tanımaması, paydaşlar arasında yeterli işbirliği kurulamaması katılımcılar tarafından ileri sürülmüştür.

Yapılan içerik analizi sonucunda 3. araştırma sorusuna yönelik bulgular incelenmiş ve okul-veli ilişkilerindeki sorunları çözmeye yönelik uygulamalar Tablo 5'te, okul-veli ilişkisindeki sorunların çözümüne yönelik öneriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 5. *Okul-veli ilişkisindeki sorunları çözme uygulamalarına yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkisindeki sorunları çözme uygulamaları (f:10)	
Veli ile iletişime geçme (f:6)	Ö4: "Veli bana bunu ben anlamadım, çocuk nasıl yapsın gibisinden şikayetlerde bulunuyorlar. O yüzden veli ile sürekli iletişimde kalıyorum."
Sorunlara sakin ve objektif yaklaşma (f:3)	Y3: "Tartışmaya girmeden soruna ortak bir bakış açısıyla yaklaşırım. Sakin kalır ve daha objektif bir şekilde davranırım."
İlgili paydaşlardan destek alma (f:1)	Y4: "Sık sık öğretmenlerimiz ile toplantılar yaparak karşılaşılan sorunların çözümü için bilgi alışverişinde bulunmaktayız. Öğrencilerin davranış problemlerinin çözümünde rehberlik servisimizden destek almalarını sık sık hatırlatmaktayız."

Tablo 5'e göre okul-veli ilişkisindeki sorunları çözme uygulamaları veli ile iletişime geçme, sorunlara sakin ve objektif yaklaşma, ilgili paydaşlardan destek alma olarak katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Tablo 6. *Okul-veli ilişkisindeki sorunların çözüm önerilerine yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkisindeki sorunlara yönelik çözüm önerileri (f:33)	
Veli ile etkili iletişim kurma (f:17)	Ö8: "Öğretmenler okul dışı ortamlarda da velileri ve öğrencileriyle vakit geçirerek samimi bir ortam ve etkili iletişim oluşturulmalıdırlar."

Diğer paydaşlarla iletişim sağlama (f:8)	Ö2: "Veli-okul, veli-öğretmen veli-Milli Eğitim hiç fark etmez, her türlü iletişim ya da sorunda ortaklaşa bir araya gelip durumu değerlendirerek her bakış açısı ışığında sorunların daha kolay çözüleceğini düşünüyorum. Her sorun yaşandığında sorun iletilen kişinin, tarafları karşılıklı konuşturarak çözüme ulaşmanın daha doğru olacağını düşünüyorum."
Doğru iletişim kanalını kullanma (f:7)	Y4: "Velilerin problemlerin çözümünde öncelikle sınıf öğretmeninden talepte bulunmaları, çözüm bulunamayınca okul idaresi ve üst makamlara başvurmaları yönünde bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır."
Öğrencilerin birbirini tanıması (f:1)	Ö4: "Sınıfın birbirine alıştıkça arkadaşlık ilişkileri de geliştikçe velilerle problem yaşanmayacağını düşünüyorum."

Tablo 6 incelendiğinde okul-veli ilişkisindeki sorunlara yönelik çözüm önerileri olarak veli ile etkili iletişim kurma, diğer paydaşlarla iletişim sağlama, doğru iletişim kanalını kullanma ve öğrencilerin birbirini tanıması

katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Yapılan içerik analizi sonucunda 4. araştırma sorusuna yönelik bulgular incelenmiş ve okul-veli ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için paydaşlardan neler beklendiğine yönelik bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. *Okul-veli ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için paydaşlardan beklentilere yönelik bulgular*

Okul-veli ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için paydaşlardan beklentiler (f:47)	
Üst yönetimin paydaşları dikkate alıp desteklemesi (f:12)	Ö1: "Başta bakanlığımız olmak üzere il ve ilçe yöneticileri ve okul idareleri öğretmene sahip çıkmalıdır. Sağlık Bakanlığında olduğu gibi MEB personeline şiddet kanunu çıkarılmalı, okullarda okul polisi bulundurulmalıdır."
Üst yönetimin paydaşlara yönelik eğitimleri (f:12)	Y5: "Etkili iletişim becerileri, duygudaşlık, etik vb. konularda okulun iç ve dış paydaşlarına eğitimler verilmeli."
Sorunlara profesyonel yaklaşma (f:8)	Ö4: Eğer soruşturma boyutunda bir şikayet varsa istiyorum ki objektif davranılsın. Bizim camiada objektiflik olmuyor. Yani biri bir şey yaşıyor. Herkesin dilinde o olay dönüyor. Biraz daha hassas olup gerekirse il dışından gelsin, kimse kimseyi tanımadan işlerin yürütülmesi taraftarıyım."
Kanuni düzenleme yapma (f:8)	Ö5: "Kanuni eksikler var. Eğitim mevzuatımızın güncellenmesi gerektiğini düşünüyor. Burada ne yetkiyi tam olarak öğretmene-idareye bırakarak ne de veliye bırakarak çözülecek bir yöntem olduğunu düşünmüyorum."
Motivasyonu düşüren uygulamalardan vazgeçilmesi (f:6)	Ö7: "CİMER ve benzeri platformların öğretmenler üzerinde baskı olarak kullanılması engellenmeli. Keyfi olarak canı sıkılan CİMER'e şikayette bulunabiliyor. Bu da eğitimcilerde motivasyonu düşürüyor. Sınıf annesi uygulamasının yanlışlıkları görüldü ve bu uygulamadan vazgeçildi."
Öğretmenlerin mesleki rol ve davranışlarına dikkat etmesi (f:1)	Ö1: "Öğretmenlerin de topluma örnek olduklarını unutmamaları ve kılık kıyafetlerine, veli ile iletişime geçerken davranış ve üsluplarına dikkat etmeleri gerekmektedir."

Tablo 7'ye göre okul-veli ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için paydaşlardan beklentilere yönelik olarak katılımcılar üst yönetimin paydaşları dikkate alıp desteklemesini, üst yönetimin paydaşlara yönelik eğitim vermelerini, sorunlara profesyonel yaklaşmak gerektiğini, kanuni düzenleme yapılmasını, motivasyonu düşüren uygulamalardan vazgeçilmesi gerektiğini ve öğretmenlerin mesleki rol ve davranışlarına dikkat etmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sorularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar, aşağıda sunulmuştur:

1) Okul-veli ilişkisinde eğitime olumsuz yansıyan yönler bulunmaktadır (öğretmeni meslekten soğutma, başkasıyla çözmeye çalışma, velinin öğretmenin işine karışması, velinin ayrıcalık istemesi, öğretmenin öğrenciyi tam olarak tanımaması, velinin öğretmenleri kıyaslaması ve ders saatinde öğretmenle görüşmek istemesi gibi olumsuzluklar). Ayrıca okul-veli ilişkisinin öğrenciye yansıması olmaktadır (öğrencinin eğitimine olumsuz yansıması, öğrencinin yanında öğretmeni eleştirme, öğrencinin duyuşsal durumunun kötüleşmesi, öğrenciye sorunu yansıtma, öğrencinin iletişim sorunları yaşaması olduğu gibi okul-veli ilişkisinin öğrencinin eğitimine olumlu yansıması).

2) Okul-veli ilişkisinde çeşitli sorun yaşama nedenleri vardır (velinin eğitim seviyesinin düşüklüğü, velinin önyargılı olması, velinin ilgisizliği, iletişimsizlik, velinin ayrıcalıklı isteklerinin karşılanamaması, okul kültürüne uzak olmak, sosyal medyanın olumsuz etkisi, anne-baba ilişkisindeki olumsuzluklar, sosyo-ekonomik durumun düşük olması, velinin çocuğunu tanımaması, paydaşların birbirini tanımaması, paydaşlar arasında yeterli işbirliği kurulamaması).

3) Okul-veli ilişkisindeki sorunları çözmeye yönelik uygulamalar bulunmaktadır (veli ile iletişime geçme, sorunlara sakin ve objektif yaklaşma, ilgili paydaşlardan destek alma). Ayrıca okul-veli ilişkisindeki sorunlara yönelik çözüm önerileri tespit edilmiştir (veli ile etkili iletişim kurma, diğer paydaşlarla iletişim sağlama, doğru iletişim kanalını kullanma ve öğrencilerin birbirini tanıması).

4) Okul-veli ilişkilerinde yaşanan sorunları çözmek için paydaşlardan çeşitli beklentiler belirtilmiştir (üst yönetimin paydaşları dikkate alıp desteklemesini, üst yönetimin paydaşlara yönelik eğitim vermelerini, sorunlara profesyonel yaklaşmak gerektiğini, kanuni düzenleme yapılmasını, motivasyonu düşüren uygulamalardan vazgeçilmesi gerektiğini ve öğretmenlerin mesleki rol ve davranışlarına dikkat etmeleri).

Alanyazında bu çalışmanın sonuçlarıyla benzer çalışmalar mevcuttur. Ailelerin çocuk eğitimi konusunda bilgisiz olması, çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememesi okula karşı ilgilerini azaltmaktadır. Velilerin aşırı ve gerçek dışı şikâyetleri en önemli sorunlardan biridir (Kıranşal, 2007; Koç, 2012). Ayrıca aileler, okul kuralları ve düzeniyle ilgili yeterli bilgileri olmadıkları halde öğretmenlerin çalışmalarına müdahil olma eğilimiyle onların işlerine karışmaktadırlar (Ünal, Yıldırım & Çelik, 2010). Özgan ve Aydın (2010) öğretmen ve okul yöneticilerinin işbirliği sürecinde velilerin ilgisizliğine vurgu yaptıkları, ekonomik sorunların öğretmen-veli ilişkisinin iyi düzeyde olmasını engellediği, ailelerin işbirliği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları, ilgisiz davrandıkları vb. sorunların yaşandığını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçları ile ilgili olarak velilerin sosyo-ekonomik sorunları, ebeveynlerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması, ev ve okul kültürünün farklılık göstermesi gibi sorunların yaşandığı belirtilmiştir (Vural, 2005; Yiğit & Bayrakdar, 2006).

Yine bu araştırma sonuçlarına benzer araştırmalar vardır. Bingölballı (2018) öğretmenlerin nitelikleri ile ilgili sorunlar olduğunu belirtmiştir. Özdemir (2018) okul-aile ilişkisinde aile katkısının düşük düzeyde olduğunu belirlemiştir. Bununla birlikte motivasyon, etkili öğretimin en önemli bileşenlerinden biri olduğundan (Slavin, 2013) velilerin öğretmen motivasyonunu düşüren tavırlardan kaçınmaları gerekmektedir. Velilerin okul-aile işbirliği konusunda bilinçlendirilmesi için toplantı, seminer vb. etkinliklere yer verilmesi (Gökçe, 2000) okul-veli sorunlarını çözebilecektir.

Ailenin ilgisizliği ve eğitimin önemini kavramamış olması öğrenci davranışlarını ve başarılarını etkileyen en önemli sorunlardandır (Dam, 2008). Araştırmalarda ilgisizlik ile ilgili olarak ailelerin okula sadece sorun olduğunda geldikleri, okul etkinliklerine yeterli düzeyde katılmadıkları, okula ve öğretmenlere karşı desteklerinin de düşük düzeydede olduğu bilinmektedir (Koç, 2012; Porsuk, 2010). Aile, toplum ve okul arasında iyi bir ilişkinin kurulması şart (Akkök, 2003) olduğundan bu sorunların giderilmesi gerekmektedir. Çünkü okulun çevreyle ilişkilerinin olumlu olması durumunda her türlü çevresel kaynaktan yararlanması daha kolay olacağından (Şişman & Turan; 2004), bu kaynaklardan okulun faydalanması okulun lehine olacaktır ve sorunlar minimum düzeye inebilecektir. Ayrıca ailenin ekonomik şartlarının yetersiz olması okulla ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir (Özgan & Aydın, 2010; Yıldırım, 2008). Ailelerin öğrenim düzeyi arttıkça evde ve okulda eğitime katılımın arttığı (Can, 2009), eğitim düzeyi azaldıkça yapamayacakları kaygısıyla okula katılımların azaldığı (Porsuk, 2010) ve sonuçta okul-veli sorunlarının artacağı ileri sürülebilir. Çocuğu ile ilgilenen, okul ile işbirliği halinde olan ailelerin, çocuğun başarısında ve motivasyonunda etkili olduğu belirtilmektedir (Burns, 1993). Yine bu araştırma sonucuyla benzer olarak öğrenci başarısızlığının temel nedeni olarak velilerin ilgisizliği belirtilmiştir (Kuş & Çelikkaya, 2010). Başka bir araştırmada Hafizi ve Papa (2012) Arnavut eğitim sistemindeki okul-aile iş birliğinde karşılaşılan sorunların altında yatan nedenleri ebeveynlerin eğitim düzeylerinin düşük olması ve yetersiz ekonomik koşullar olarak ifade etmiştir.

Başarılı bir eğitimin temelleri aile ile okul arasındaki işbirliğine dayandığından eğitim konusunda aile ve okulun bir araya gelmesinin sağlanması (Şişman & Turan; 2004) aralarındaki sorunların çözümünü kolaylaştırabilir. Sorunları çözmek için ailelere ulaşmanın en etkili yollarından biri, etkili iletişim kanallarının kullanılmasıdır (Erdoğan, & Demirkasımoğlu,

2010). Genel olarak, bu araştırma sonucunda okul-veli sorunlarını çözmeye yönelik önerilerin, alan yazın ile benzer olduğu görülmüştür.

Bu bilgiler ışığında şu öneriler sunulabilir: Okul-veli arasında sorun yaşamamak için aileler ve okulun sürekli iletişim halinde olması önerilebilir. Velilerin çocukları ile ilgili bir sorunu reddetmek yerine sorunu kabullenip bu sorunu çözmek için ilgili paydaşlardan (öğretmen, okul yöneticisi, rehberlik servisi vb.) yardım almasında velilere yardımcı olunabilir. Öğretmenler velilerle sorun yaşadıklarında sakin olmalı, etkili iletişim kanalları ile sorunlara çözüm bulmaya çalışmalı, gerekirse aile ve ilgili paydaşlardan destek almalıdır. Yöneticiler, okul-veli sorunlarının çözümüne yönelik eğitimler, etkinlikler düzenlemelidir. Bu konuda kanuni düzenlemeler yapılmasına öncü olmak için girişimlerde bulunmaları önerilebilir. Ayrıca bu çalışma farklı eğitim kademelerinde çalışan yöneticiler, farklı eğitim kademelerinde öğrencisi olan veliler ve değişik branşlardaki öğretmenler üzerinde karma çalışmalarla yinelenebilir.

Kaynaklar

Akkök, F. (2003). *Ailelerin eğitim sürecine katılımı* (Ed.: Y. Kuzgun), İlköğretimde rehberlik. Ankara: Nobel.

Altuntaş, B., & Demirdağ, S. & Ertem, H. Y. (2020). Velilerin algılarına göre okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi, *AJER-Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5*(2), 254-269.

Balkar, B. (2009). Okul-aile iş birliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(36), 105-123.

Bingölballı, N. (2018). *Özel okullarda eğitim alanında yaşanan problemler ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bonanati, S., & Rubach, C. (2022). Reciprocal relationship between parents' school-and home-based involvement and children's reading achievement during the first year of elementary school. *Societies, 12*(2), 63-77. https://doi.org/10.3390/soc12020063

Burns, R. C. (1993). *Parents and schools: From to parents*. Washington: National Education Association.

Can, B. (2009). *İlköğretim programının uygulanması sürecine velilerin katılımları ve okula ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Candemir, Ö. (2023). Okul aile iş birliğini güçlendirme üzerine bir inceleme. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10*(98), 2117-2129. https://doi.org/10.5281/zenodo.8307128

Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (M. Bütün ve S.B. Demir Çev. Ed.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çalışkan, E. F. (2022). İlkokulda aile katılımı: Veliler ne düşünüyor?. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (31), 328-347. https://doi.org/10.29000/rumelide.1009040

Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *7*(14), 75-99.

Erdoğan, Ç., & Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16*(3), 399-431.

Ergin, D. Y., Doğan, C., & Isırkan Taşçı, S. (2023). Ortaokul düzeyinde veli-okul işbirliği. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(02), 24-31.

Erlandson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L., & Allen, S. D. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods*. London: Sage.

Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(7), 204-209.

Gürler, S., Arslan, C., Çapraz, V., & Gürbüz, E. (2023). Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesine yönelik okul müdürlerinin görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi, 3*(9), 1470-1492.

Hashimov, E. (2015). Qualitative data analysis: A methods sourcebook and the coding manual for qualitative researchers. *Technical Communication Quarterly, 24*(1), 109-112. https://doi.org/10.1080/10572252.2015.975966

Kerlinger, F. N., & Lee, H. B. (1999). *Foundations of behavioral research*. New York: Harcourt College Publishers.

Kıranşal, N. (2007). *İlköğretim de okul aile etkileşimi hangi düzeyde gerçekleşmektedir (Kars ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Koç, M. H. (2012). *İlköğretim kurumlarının finansmanında okul aile birliği modelinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kuş, Z. & Çelikkaya, T. (2010). Sosyal bilgiler öğretimi için sosyal bilgiler öğretmenlerinin beklentileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2). 69-91.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. London: Sage.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.

Özdemir, Y. (2018). *Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesine yönelik yönetici görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özgan, H., & Aydın, Z. (2010). Okul-aile işbirliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve veli görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, 5*(30), 1169-1189.

Özkır Özbal, T. Çoksu, M. Öztürk, S. Karabulut Yıldız, T. Yıldırımvuran, M., & Ekmen Özalp, A. (2022). Okul yöneticilerinin okul-aile ilişkilerine ilişkin sorunları ve çözüm önerileri: Nitel bir araştırma. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar, 6*(22), 63-72. https://doi.org/10.31455/asya.1182174

Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri.* (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.

Porsuk, A. (2010). *Denizli merkez ilköğretim okullarındaki okul aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar üzerine yönetici görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Porsuk, A., & Kunt, M. (2012). Denizli merkez ilköğretim okullarındaki okul aile ilişkilerinde karşılaşılan sorunlar üzerine yönetici görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (31), 203-218.

Slavin, R. E. (2013). *Eğitim psikolojisi: Kuram ve uygulama.* (Çev.: G. Yüksel). Ankara: Nobel Akademik.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). *Sınıf yönetimi.* Ankara: PegemA.

Ünal, A., Yıldırım, A. & Çelik, M. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*, 261-272.

Vural, B. (Ed.). (2005). *Öğrencinin başarısı için aile-okul birlikteliği.* İstanbul: Hayat.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

Yıldırım, M. C. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma (İstiklal İlköğretim Okulu örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(23), 98-115.

Yiğit, B., & Bayrakdar, M. (2006). *Okul-çevre ilişkileri.* Ankara: PegemA.